

Lögmaður villleiddi Føroya fólk í 1. maí-roðu síni:

Uttanlandsskuldin vaks fleiri prosent í mun til bruttotjóðarinntøkuna fyrsta árið hjá hesi samgonguni

Sitandi samgonga hevur ikki klárað at halda útreiðslunum niðri. Brutto-útreiðslan hjá føroyska samfelagnum er vaksin meira enn brutto-tjóðarinntøkan. Vilhelm Johannesen, løgtingsmaður, visir í hesi politisku viðmerkingini á, at undir seinasta landsstýri vóru munandi iløgur gjørdar í skip og virki. Úrslitið av hesum er, at vøru-útflutningurin síðan 1979 er vaksin við 200 mill. kr. um árið, meðan brutto-tjóðarinntøkan er hækkað við 750 mill. kr. eftir tveimum árum. Við hesum vøkstri skuldi tað ikki verið trupult at goldið rentutílskrivingina, men so tykist kortini ikki vera, skrivur Vilhelm Johannesen

politisk viðmerk-ing

Í roðu síni 1. maí umræddi lögmaður m.a. uttanlandsskuldina. Hann segði, at nettouttanlandsskuldin, sum við árslok 1980 var 1 mia. 83 mió. kr., var komin uppá 1 mia. 605 mió. kr. við árslok 1982. Hetta er ein vøkstur uppá 522 mió. kr. Sambært lögmann vóru 486 mió. kr. av hesum rentur og kurstap av gomlum uttanlandslánum.

Fólk finga ta fatan, at sitandi landsstýri hevur tikið nýggj lán uttanlands, fyrri at rinda rentur og kurstap av gomlum uttanlandslánum. Av uttanlandslánum sum undanfarna landsstýri hevur tikið. Men hetta er heilt burtur við og villleiddandi.

Taka vit rentutílskrivingina uttanlands í 1981 sær hon soleiðis út:

	mió. kr.	
Landskassin	35,0	Nettouttanlandsskuldin
Kommunur	15,0	var 480 mió. kr.
Almennar fyrirtøkur		Figgjarlógini fyrri
og stovnar	28,5	1974/75 201 mió. kr.
Realkreditstovnar	8,3	Bruttoinntøkan
Útflutningsfeløg	1,8	1974 var 709 mió. kr.
Bilsølar	0,9	
Flutningsfeløg	11,5	Her siggja vit at netto-
Fiskari	22,2	uttanlandsskuldin er
Aðrar fyrirtøkur		meira enn tvær ferðir so
og persónar	30,7	stór sum figgjarlógini. Og
Ymiskt	3,0	nettouttanlandsskuldin
	156,9	svarar til 67,7 pst. av
		bruttoinntøkuni hjá fø-
		royska samfelagnum.

Hetta er renta av veðskuld uttanlands. Síðani kemur renta av aðrari skuld uttanlands, sum var 37,5 mió. kr. og rentu-inntøka uttanlands uppá 84,1 mió. kr. Netto-rentutílskrivingin av uttanlandslánum verður so 100,3 mió. kr. Ein fær hug at spyrja, hvørjar kommunur, almennar fyrirtøkur og stovnar, realkredit-

stovnar, útflutningsfeløg, bilsølar, flutningsfeløg, fiskivinnufyrirtøkur, aðrar fyrirtøkur og persónar, hava lögmaður og landskassin goldið rentur og kurstap fyrri? Svárið er ongan!

Øll tala og øll skrivning hjá sitandi lögmanni hevur til endamáls at geva teimum flokkum, sum stýrdu landinum tey seks árin, frá og við 1975 til og við 1980, ábyrgdina av øllum og skyldina fyrri alt. Sambandsflokkurin og hann sjálvur hava onga ábyrgd og onga skyld í nøkrum. Men lat okkum so taka uttanlandsskuldina yvir eitt longri tíðarskeið og sammeta hesa við figgjarlógirnar og bruttoinntøkuna hjá føroyska samfelagnum. Um árs-skiftið 1974/75 fór sambandsflokkurin í andstöðu eftir at hann hevði sitið í landsstýrinum og m.a. umstíði figgjarmál í átta ár. Ti kundi tað verið hóskaði at gjørt stöðuna upp við árslok 1974. Og tá var stöðan henda:

Nettouttanlandsskuldin	var	480 mió. kr.
Figgjarlógini fyrri	1974/75	201 mió. kr.
Bruttoinntøkan	1974 var	709 mió. kr.
Her siggja vit at netto-		
uttanlandsskuldin er		
meira enn tvær ferðir so		
stór sum figgjarlógini. Og		
nettouttanlandsskuldin		
svarar til 67,7 pst. av		
bruttoinntøkuni hjá fø-		
royska samfelagnum.		

Fara vit so fram til árslok 1980 so siggja tølina soleiðis út:

Nettouttanlandsskuld	1 mia. 083,0 mió. kr.
Figgjarlógini 1980/81	685,1 mió. kr.
Bruttoinntøkan 1980	1 mia. 873,0 mió. kr.

Her siggja vit at netto-

uttanlandsskuldin er minni enn tvær ferðir figgjarlógina. Og nú svarar nettouttanlandsskuldin til 57,8 pst. av bruttoinntøkuni hjá føroyska samfelagnum. Við øðrum orðum: Í mun til figgjarlógina og bruttoinntøkuna hjá føroyska samfelagnum er nettouttanlandsskuldin minni við árslok 1980 enn hon var við árslok 1974.

Fara vit so eitt lítið vet longur fram og taka stöðuna við árslok 1981 so siggja tølina soleiðis út:

Nettouttanlandsskuld	1 mia. 358,0 mió. kr.
Figgjarlógini 1981/82	751,3 mió. kr.
Bruttoinntøkan 1981	2 mia. 116,0 mió. kr.

Her siggja vit at nettouttanlandsskuldin er nærum tvær ferðir figgjarlógina. Og nú svarar nettouttanlandsskuldin til 64,1 pst. av bruttoinntøkuni hjá føroyska samfelagnum. Hesi tølina tala fyrri seg. Her er ikki neyðugt við fleiri viðmerkingum.

Uttanlandsláni, sum vórðu tikin undir seinasta landsstýri, vórðu í stóran mun nýtt til iløgur í skip og virki. Til iløgur í arbeiðsskapandi tiltøk. Úrslitið av hesum er, at vøru-útflutningurin síðani 1979 er vaksin við umleið 200 mió. kr. um árið. Tað sama er at siga um bruttoinntøkuna hjá føroyska samfelagnum. Frá 1979 til 1980 var talan um eina óking uppá meira enn 500 mió. kr. og frá 1980 til 1981 um eina óking uppá slakar 250 mió. kr.

Sum eg nevndi í byrjanini var nettorentutílskrivingin av uttanlandslánum 100,3 mió. kr. í 1981. Við einum vøkstri í vøru-útflutninginum uppá 200 mió. kr. um árið og við einum vøkstri í brutto-

inntøkuni hjá føroyska samfelagnum uppá 750 mió. kr. eftir tveimum árum, skuldi tað ikki verið trupult at goldið rentutílskrivingina, men so tykist kortini ikki at vera.

Og hvat er so orsökini til

hetta? Jú samgongan hevur ikki megnað at hildið útreiðslunum niðri! Bruttoútreiðslan hjá føroyska samfelagnum er vaksin meira enn bruttoinntøkan. So er bara at biða eftir at lögmaður

Vilhelm Johannesen

Raatikko framførur:

Dansileikin Salka Valka

11. maí í Gøtugjøg, seinnapartin.
11. maí í Norðurlanda-húsinum kl. 20.
13. maí í Norðurlanda-húsinum kl. 20.

Tá dansibólkurin Raatikko úr Finnlandi kemur til Føroya at framføra dansileikin «Salka Valka», yvir skaldsøguna hjá Hall-dor Laxness, hava leikarnir just verið í New York har framførsan var á The Metropolitan.

Dansibólkurin Raatikko varð stovnaður í 1982 og er ein av mest kendu og best umtøktu bólkom innan nýmótans ballett og dans. Bólkurin hevur vítið í øllum Norðanlondum, umframt í Jugoslavia, Sovjetsamveldinum, Eystur- og Vestur-týskalandi, Schweiz og Spania. Síðan byrjanina hevur Raatikko framført 22 dansileikir.

Tað var Marjo Kuusela, koreografur

og Maria Wolska, dansarinna og sjónleikari, sum stovnaði Raatikko. Tey ynsktu at koma út um landið við dansileikum, ti tey vildu prógva at slíkar framførsur ikki bert voru fyrri fólk, sum høvdu skil fyrri klassiskum dansi, men at øll kundu skilja slíka framførsu.

Raatikko dansibólkurin hevur eisini vist, at hann kann hugtaka askoðarnir og fæa teir at flenna ella gráta, — hetta í sjálvum sær er óvanligt fyrri dansileik, sum vanliga eru í so kundu formi, at askoðarinn ikki kensluliga verður hugtakin av framførsunum.

Sostatt er ikki neyðugt at skilja málið sum leikarnir tosa, ti dansileikur just fer fram á tann hátt, at dansur og mimikkur í felag siga askoðarunum, hvat innihaldið snýr seg um.

Salka Valka er drama dansileikur í trimum pørtum, um gentuna Salku Valku, ið fær týðandi leiklut í heimbygd síni. Leikurin hevur verið framfördur 97 ferðir, — heilar 48 ferðir í utlandinum.

Niggju dansarar luttaka í leikinum, sum Marjo Kuusela hevur gjørt koreografi til. Kari Rydman hevur gjørt tónleikin.

Dag.